

М. М. Дученко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, Національний технічний
університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1119-8281>

О. А. Підлісна,
к. т. н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва, Національний технічний
університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2814-368X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.3.78

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

М. Duchenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Theoretical and Applied Economics,
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
О. Pidlisna,
PhD in Engineering,
Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Entrepreneurship, National Technical
University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

ANALYSIS OF MODERN APPROACHES TO ASSESSING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES IN CONDITIONS OF ECONOMIC TURBULENCE

У статті досліджено сучасні підходи до аналізу інвестиційної привабливості підприємств в умовах економічної турбулентності. Розглянуто фінансові, інтегровані та інноваційно-орієнтовані методи оцінки. Особливу увагу приділено багатокритеріальному аналізу, SWOT-аналізу, ризик-орієнтованим підходам, інноваційним та сценарним методикам. Проаналізовано переваги та обмеження кожного з підходів, а також їхню придатність до використання в умовах глобальних економічних викликів, таких як війна, енергетична криза та нестабільність макроекономічного середовища. Наведено приклади застосування цих методів у міжнародному контексті та зроблено припущення щодо можливостей їх адаптації до локальних умов України. Описано виклики, які постають перед підприємствами в умовах турбулентності, а також можливості для підприємств, які здатні адаптуватися до умов невизначеності. Кризові ситуації, в яких опиняються підприємства внаслідок рецесії чи воєнного конфлікту, попри виклики, створюють умови для зростання і трансформації для тих компаній, які проявляють гнучкість та креативність у підходах до стратегічного розвитку.

The article explores modern approaches to evaluating the investment attractiveness of enterprises under conditions of economic instability. It systematically examines financial, integrated, and innovation-oriented methods of assessment, emphasizing their strengths, weaknesses, and suitability for use in turbulent economic environments characterized by uncertainty and volatility.

The key methodologies analyzed include multi-criteria decision-making (MCDM), SWOT analysis, risk-oriented approaches, innovation-driven methods, and scenario analysis. Each approach is described in detail, focusing on its ability to address specific challenges such as global crises, armed conflicts, disruptions in energy supply, and macroeconomic instability.

The study highlights the role of integrated approaches that combine financial, social, and institutional factors, providing a more comprehensive and multidimensional framework for evaluating investment attractiveness. For instance, MCDM allows for the simultaneous consideration of multiple criteria, making it particularly useful in environments where risk and uncertainty are prevalent. SWOT analysis is explored as a method for identifying internal strengths and weaknesses while addressing external opportunities and threats. Risk-oriented approaches are emphasized as tools for assessing and mitigating financial and macroeconomic risks, particularly in volatile regions or sectors affected by crises.

Innovation-oriented methods are extensively discussed, focusing on the adoption of digital technologies, automation, and investment in research and development (R&D) as mechanisms for enhancing enterprise adaptability and competitiveness. These methods are particularly relevant for enterprises operating in regions undergoing significant structural changes or post-conflict recovery. Practical examples illustrate the application of these methods in international contexts, providing insights into their potential for adaptation to specific local conditions.

The article also examines the opportunities and challenges faced by enterprises during periods of economic turbulence. It discusses how crises, including recessions and armed conflicts, can create both barriers and openings for enterprises. Companies that demonstrate flexibility, innovation, and strategic foresight are better positioned to transform challenges into growth opportunities. This includes entering new markets, leveraging digitalization to optimize processes, and aligning operations with evolving consumer demands.

The analysis emphasizes the need for localized adaptations of these methodologies to account for specific risks and external factors influencing investment attractiveness in different regions. By integrating theoretical insights with practical examples, the article provides a detailed foundation for understanding how enterprises can navigate instability and maintain their appeal to investors in volatile economic conditions.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, багатокритеріальний аналіз, SWOT-аналіз, ризик-орієнтовані підходи, інноваційні методи, сценарний аналіз.

Key words: Investment attractiveness, Multi-criteria decision-making, SWOT analysis, Risk-oriented approaches, Innovation methods, Scenario analysis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Інвестиційна привабливість підприємств є ключовим фактором для забезпечення сталого розвитку бізнесу та зміцнення його конкурентоспроможності. У сучасних умовах глобалізації та економічної інтеграції підприємства стикаються з необхідністю залучення інвестицій для реалізації інноваційних проєктів, модернізації виробництва та розширення своєї діяльності. Інвестори оцінюють підприємства не лише за їхньою фінансовою стабільністю, але й за здатністю адаптуватися до динамічних змін на ринку. Інвестиційна привабливість стає вирішальним чинником у забезпеченні довгострокової стійкості та конкурентних переваг.

Інвестиції виконують функцію каталізатора розвитку підприємств із забезпеченням доступу до капіталу, необхідного для реалізації стратегічних ініціатив. В умо-

вах нестабільної економіки, коли зростає невизначеність і ризики ведення бізнес-процесів, інвестиційні потоки формують сталість розвитку бізнесу. Одним із підходів початку XXI століття було орієнтування бізнесу на впровадження сучасних технологій та інновацій саме за рахунок інвестиційних потоків. Це дозволяло зберігати активи підприємства і оптимізувати виробничі процеси, створювати нові робочі місця, підвищувати продуктивність праці, а також зміцнювати свою позицію на внутрішніх і міжнародних ринках. Таким чином, саме підприємства, які здатні ефективно управляти інвестиційними ресурсами з одночасною мінімізацією ризиків (у тому числі інвестиційних, фінансових, управлінських, тощо), стають об'єктами цільового інвестування.

Актуальність дослідження обумовлена активними змінами зовнішнього середовища бізнесу, глобальними тенденціями перерозподілу інвестиційних коштів (у тому числі цифрових) і, як наслідок, необхідністю роз-

робки нових підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Удосконалення підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств дозволить активно застосовувати сучасні грошові потоки і управляти їх ефективністю, зміцнювати позиції у нестабільному економічному середовищі для забезпечення їх стійкості та конкурентоспроможності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням інвестиційної привабливості підприємств в умовах невизначеності присвячені ряд досліджень як українських, так і зарубіжних вчених. І хоча дослідники роблять вагомий внесок у розуміння впливу локальних та глобальних криз на інвестиційну діяльність, більшість із них стосується вивчення факторів впливу на інвестиційну привабливість підприємств, а також, можливих напрямів її підвищення.

Так, українські вчені Погребняк А. Ю., Лопатюк В. С. доводять, що інвестиційна привабливість підприємств є основним механізмом залучення інвестицій в економіку. При цьому, інвестиційна привабливість залежить від зовнішніх (рівень розвитку регіону та галузі, розміщення підприємства) і внутрішніх (всередині підприємства) факторів, а підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємств базуються на показниках фінансово-господарської діяльності підприємства, поняттях інвестиційного потенціалу, інвестиційного ризику та методах оцінки інвестиційних проектів, а також на оцінці вартості підприємства [1]. Індонезійські вчені Simanjuntak B. та Alfredo J. також класифікують фактори, що впливають на інвестиційну привабливість, на внутрішні (корпоративне управління, фінансова прозорість) та зовнішні (макроекономічна стабільність, інституційне середовище). Вони доводять, що саме якісне корпоративне управління є ключовим чинником, який підвищує довіру інвесторів навіть у кризових умовах [2].

Розглядаючи фактори інвестиційної привабливості підприємств контексті ситуації в Україні вчені Рудніченко Д. та Корбут Є. наголошують на ролі державної підтримки у формуванні сприятливого інституційного середовища для підприємств, що стикаються з високими ризиками через економічну та політичну нестабільність [3]; Іванченко І.В. та Діденко Л.В. стверджують, що держава повинна сприяти розвитку інвестиційного клімату в Україні переважно шляхом фінансових заохочень [4].

В той же час, інші вчені, такі як Малиновська Ю.Б. та Спіченко С.П. переконують, що підприємства, які активно впроваджують інноваційні стратегії, мають більше шансів залучити інвестиції в умовах війни [5]. Meijuan X. також зазначає, що цифрова трансформація підприємств і впровадження інновацій є важливими факторами, які дозволяють компаніям залишатися конкурентоспроможними навіть в умовах кризи [6]. Liu B. та Guo R. досліджують, як цифровізація державних послуг може мінімізувати вплив економічних потрясінь, знижуючи транзакційні витрати для інвесторів [7].

Що стосується оцінки інвестиційної привабливості підприємств, варто звернути увагу на дослідження Караван Н.А., в якому проведено порівняльний аналіз наявного методичного забезпечення інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства та зроблено

висновок про недостатню кількість факторів, що враховуються при проведенні такої оцінки [8].

Отже, незважаючи на достатню кількість наявних досліджень даної проблематики, вони містять певні прогалини.

Як бачимо, більшість сучасних досліджень орієнтовані або на фактори впливу, або на розробку універсальних методів оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Проте більшість з них не враховують специфіку нестабільного економічного середовища, особливо в контексті локальних економік, які перебувають у стані війни або політичної нестабільності. Зокрема, в українських умовах потрібно адаптувати загальні моделі оцінки до реалій високого ризику та невизначеності.

Хоча деякі дослідження підкреслюють роль інноваційності, її інтеграція в оцінку інвестиційної привабливості поки що залишається обмеженою. Сучасні методи недостатньо враховують, як впровадження цифрових технологій та інноваційних стратегій може впливати на довіру інвесторів і знижувати рівень ризиків у кризових умовах.

Вплив таких глобальних явищ, як пандемія COVID-19, війна в Україні наявність великих обсягів зброї у світових ланцюгах постачання, досліджується переважно на макрорівні. Однак, питання адаптації окремих підприємств до цих умов і розробка стратегій виживання на мікрорівні залишаються відкритими.

Сучасні дослідження в основному обмежуються економічним аналізом, залишаючи поза увагою психологічні та соціальні аспекти інвесторів. Наприклад, такі питання, як зміни у споживчій поведінці, рівні довіри або регіональній культурі впливають на інвестиційну активність, залишаються мало вивченими.

Дослідження ролі держави у формуванні інвестиційної привабливості зосереджені здебільшого на прямому фінансуванні та податкових пільгах. Однак, не вистачає аналізу ефективності інших заходів, таких як розвиток інфраструктури, створення спеціальних економічних зон або поліпшення судової системи.

Хоча великі корпорації часто розглядаються як основні об'єкти інвестицій, малі та середні підприємства (МСП) залишаються поза увагою дослідників. Це особливо важливо в Україні, де МСП формують значну частку економіки, але мають обмежений доступ до інвестиційних ресурсів.

Війна в Україні створила унікальні виклики для інвесторів і підприємств. Водночас, питання інвестиційної привабливості в умовах післявоєнного відновлення залишаються мало дослідженими. Зокрема, бракує чітких рекомендацій щодо стимулювання інвестицій у зруйнованій галузі, такі як інфраструктура та житлове будівництво.

Заповнення цих прогалин є важливим напрямом майбутніх розвідок. Це дозволить створити ефективніші моделі оцінки інвестиційної привабливості, адаптовані до умов економічної нестабільності, та сприяти покращенню бізнес-клімату на локальному і глобальному рівнях

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ ТА ПОСТАНОВКА ЗАВДАНЬ

Метою статті є аналіз сучасних підходів оцінки інвестиційної привабливості підприємств та виділення тих,

які ефективно працюють в умовах економічної турбулентності.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних завдань:

- розглянути адаптивні можливості для розвитку підприємств в періоди економічної турбулентності;
- провести аналіз сучасних підходів оцінки інвестиційної привабливості підприємств, виділити їх переваги та обмеження у контексті економічної турбулентності;
- виділити підходи, які є найбільш придатними до оцінки інвестиційної привабливості підприємств в умовах економічної турбулентності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Економічна нестабільність, зумовлена рецесією, воєнними конфліктами, пандеміями чи глобальними кризами, створює значні виклики для підприємств, особливо у питаннях залучення інвестицій. У таких умовах зростає невизначеність на фінансових ринках, збільшуються ризики втрати капіталу, обмежується доступ до джерел фінансування.

Водночас економічна турбулентність відкриває нові можливості для підприємств, які здатні адаптуватися до негативних змін навколишнього середовища. Кризові ситуації, в яких опиняються підприємства внаслідок рецесії чи воєнного конфлікту, попри виклики, створюють умови для зростання і трансформації для тих компаній, які проявляють гнучкість та креативність у підходах до стратегічного розвитку. Ось деякі перспективи, які можуть відкриватися для підприємств у період економічної турбулентності:

1. Розширення ринкових можливостей, які можуть бути зумовлені зниженням конкуренції та розвитком нових ринків. Зниження конкуренції відбувається як результат того, що у кризові періоди частина компаній може припинити свою діяльність через неспроможність адаптуватися до умов рецесії або пряме знищення внаслідок військової агресії, як ми можемо бачити на території України. Але це створює більше простору для тих, хто залишився.

Одночасно, турбулентність змінює попит, відкриваючи можливості для розвитку нових продуктів або входження на інші ринки. Наприклад, під час пандемії зростає популярність дистанційних послуг, онлайн-торгівлі та доставки, з'явилась доступна телемедицина. Розвиток цих ринків, в свою чергу, створило можливість багатьом українським компаніям швидко адаптуватися до втрати значної частини персоналу вже в умовах повномасштабної війни, яка прийшла в Україну одразу за пандемією.

2. Інноваційні трансформації, зокрема прискорення цифровізації або впровадження нових бізнес-моделей. Економічна нестабільність стимулює компанії впроваджувати нові технології для оптимізації витрат і підвищення продуктивності. Наприклад, автоматизація процесів або використання платформ електронної комерції. В той же час, підприємства можуть шукати нові форми роботи, наприклад, переорієнтацію з B2B (business-to-business) на B2C (business-to-consumer) чи навпаки, або шукати партнерства з іншими компаніями.

3. Оптимізація витрат. Перегляд операційних процесів: у період кризи підприємства часто вимушено оптимізують свої витрати, що може призводити до підвищення ефективності в довгостроковій перспективі. Доступ до дешевших ресурсів: під час криз часто знижується вартість певних ресурсів (наприклад, оренди, обладнання), що створює можливості для зниження витрат.

4. Нові можливості фінансування. В період економічної турбулентності уряди нерідко запроваджують програми допомоги бізнесу під час кризи, наприклад, гранти, податкові пільги або субсидії. Отже, підприємствам іноді буває легше отримати державну підтримку. Окрім того, економічна нестабільність у певних регіонах може приваблювати міжнародних інвесторів, які шукають можливості з високим потенціалом прибутку.

5. Посилення лояльності клієнтів та розширення їх сегменту. Криза змінює поведінку споживачів, створюючи можливості для задоволення нових потреб. Наприклад, підприємства, які адаптуються до потреб у доступних товарах чи послугах, можуть залучити більше клієнтів. Прозорі та соціально відповідальні компанії можуть посилити свою репутацію, отримуючи більшу довіру та лояльність клієнтів.

6. Інвестиції у стійкість. Підприємства, які інвестують у стійкість, зокрема у відновлювані джерела енергії, соціальні проекти чи безпеку, можуть отримати конкурентні переваги в довгостроковій перспективі. У період пандемії COVID-19 багато компаній у сфері онлайн-освіти, доставки їжі та телемедицини значно розширили свою діяльність. В Україні, попри війну, розвивається сектор відновлюваної енергетики, де підприємства отримують грантову підтримку від міжнародних організацій.

Таким чином, підприємства, які здатні адаптуватися, можуть знайти можливості для розвитку навіть у найскладніших умовах, перетворюючи кризу на каталізатор для зростання.

Аналіз інвестиційної привабливості підприємств є багатогранним процесом, який можна класифікувати на три основні групи підходів: фінансові, інтегровані та інноваційно-орієнтовані. Ці підходи доповнюють один одного, враховуючи різні аспекти діяльності підприємства.

Фінансові підходи є базовими і найпоширенішими. Вони зосереджуються на аналізі фінансових показників, таких як ліквідність та платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість, та інші [2].

Інтегровані підходи враховують широкий спектр факторів, включаючи внутрішні та зовнішні чинники, і дозволяють створити багатовимірну оцінку інвестиційної привабливості. У цю групу входять такі методи:

1. Багатокритеріальний аналіз (MCDM), який інтегрує фінансові, соціальні, економічні показники.

2. SWOT-аналіз, дозволяє оцінити сильні та слабкі сторони підприємства разом із зовнішніми можливостями і загрозами.

3. Ризик-орієнтований підхід, який оцінює вплив ризиків на стійкість і привабливість підприємства.

4. Сценарний аналіз: враховує можливі макроекономічні сценарії для прогнозування майбутнього розвитку [7].

Таблиця 1. Переваги та недоліки підходів оцінки інвестиційної привабливості підприємств

Підходи	Переваги	Обмеження
Фінансові	- Простота застосування - Отримання чітких кількісних результатів	- Не враховують зовнішніх факторів, таких як макроекономічна нестабільність - Обмежені в умовах кризових ситуацій
Інтегровані	- Універсальність і гнучкість у застосуванні. - Можливість врахування нестабільності зовнішнього середовища.	Складність у зборі даних та проведенні розрахунків.
Інноваційно-орієнтовані	- Дозволяють підприємствам адаптуватися до кризових умов. - Підвищують довіру інвесторів завдяки інноваційній стійкості.	- Висока вартість впровадження. - Потреба у довгострокових інвестиціях

Джерело: сформовано на основі [2, 6, 7, 9].

Інноваційно-орієнтовані підходи. Ця група зосереджується на впровадженні інновацій, таких як цифровізація, автоматизація, інвестиції в наукові дослідження, тощо.

Як бачимо зі таблиці 1, кожна група підходів має свої переваги та обмеження. Економічна нестабільність, що викликається кризами, війнами чи глобальними економічними шоками, створює нові виклики для оцінки інвестиційної привабливості підприємств. У таких умовах найбільш придатними, на наш погляд є адаптовані підходи, які враховують ризики та економічну невизначеність, що є критичними у нестабільному середовищі, і дають змогу підприємствам залишатися конкурентоспроможними. Це переважно методи, що відносяться до інтегрованого підходу. У контексті економічної турбулентності найбільш придатними методами для оцінки інвестиційної привабливості є багатокритеріальний аналіз, SWOT-аналіз, ризик-орієнтовані підходи, інноваційні методи та сценарний аналіз. Ці методи дозволяють враховувати ризики та невизначеність.

Розглянуті вище методи вже продемонстрували свою практичну значущість для оцінки інвестиційної привабливості в умовах економічної турбулентності.

Таблиця 2. Методи інтегрованого підходу, придатні для застосування в умовах економічної турбулентності

Метод	Суть методу	Адаптація до економічної турбулентності
Багатокритеріальний аналіз (MCDM)	дозволяє враховувати декілька взаємопов'язаних факторів одночасно, таких як фінансові показники, рівень ризику, корпоративна відповідальність та зовнішні економічні умови.	- Включення макроекономічних показників, таких як інфляція, валютні коливання, рівень безробіття. - Оцінка політичних ризиків, які можуть впливати на інвестиційну привабливість. - Використання вагових коефіцієнтів для визначення впливу кожного фактора залежно від контексту.
SWOT-аналіз	дозволяє оцінити внутрішні сильні та слабкі сторони підприємства, а також зовнішні можливості і загрози.	- Зосередження на загрозах (наприклад, зміни в законодавстві, кризи постачання) та можливостях (розширення ринку, нові технології). - Включення короткострокових стратегій реагування на кризу.
Ризик-орієнтований підхід	спрямований на визначення та мінімізацію ризиків, пов'язаних із інвестиціями, шляхом створення сценарних моделей.	- Аналіз сценаріїв, які включають різні економічні, політичні та соціальні шоки. - Використання методів монте-карло для прогнозування можливих ризиків і втрат. - Створення ризик-профілю підприємства для інвесторів.
Сценарний аналіз	Оцінка впливу різних сценаріїв розвитку подій на інвестиційну привабливість підприємства	- Створення кількох сценаріїв (оптимістичного, реалістичного, песимістичного) для оцінки майбутнього. - Використання макроекономічних змінних (наприклад, зниження ВВП, коливання валютного курсу) для прогнозів.
Інноваційні методи	Фокус на впровадженні інновацій, які можуть покращити стійкість підприємств до економічних змін	- Включення індикаторів цифровізації, таких як автоматизація виробничих процесів чи розвиток електронної комерції. - Інтеграція показників стійкості до кризи (наприклад, здатність швидко адаптуватися до нових умов).

Джерело: сформовано на основі [2, 6, 7, 9].

Так, у дослідженні Liu та Guo багатокритеріальний аналіз використовувався для оцінки підприємств у регіонах із високою політичною нестабільністю. До уваги бралися макроекономічні ризики, такі як інфляція, валютні коливання та соціальні фактори, включаючи доступність робочої сили. Результати допомогли створити рейтинг найбільш стійких до кризи підприємств, які залишалися привабливими для інвесторів [7].

У роботі Малиновської та Спіченко SWOT-аналіз використовувався для дослідження малого бізнесу під час пандемії COVID-19. Було виявлено, що підприємства з можливістю швидко перейти на електронну комерцію і адаптувати асортимент продукції змогли мінімізувати негативні наслідки, таким чином підвищивши свою інвестиційну привабливість. Загрози включали проблеми з постачанням матеріалів і зниження попиту на традиційні товари [5].

Simanjuntak та Alfredo використали ризик-орієнтований підхід для оцінки державних підприємств в умовах економічного спаду. Було створено ризик-профілі, які враховували ймовірність фінансових втрат через політичну нестабільність і регуляторні зміни. Ці профілі допомогли інвесторам краще зрозуміти ризики та оптимізувати свої портфелі [2].

У роботі Передерій Т. сценарний аналіз використовувався для прогнозування впливу глобальних економічних криз на підприємства роздрібною торгівлі. Було розроблено три сценарії: оптимістичний, реалістичний і песимістичний. Песимістичний сценарій передбачав значне зниження попиту, що змусило компанії оптимізувати витрати та скоротити асортимент [8].

Дослідження Меїжуан показує, що підприємства, які активно впроваджували цифрові платформи для оптимізації операцій, залучали більше інвесторів навіть у кризових умовах. Наприклад, виробничі компанії знизили логістичні витрати та покращили клієнтський досвід завдяки цифровим рішенням [6].

Україна стикається з унікальними викликами в оцінці та підвищенні інвестиційної привабливості через економічну та політичну нестабільність, війну, енергетичну кризу та необхідність постконфліктного відновлення. Водночас, саме ці фактори роблять критично важливим використання адаптивних підходів, описаних у попередніх розділах.

Українські підприємства можуть ефективно застосовувати багатокритеріальний аналіз, SWOT-аналіз, інноваційні підходи, а також ризик-орієнтовані та сценарні методи для підвищення своєї інвестиційної привабливості. При цьому необхідно враховувати локальні виклики, такі як війна, інфраструктурні втрати та енергетична криза, а також використовувати наявні можливості, зокрема міжнародну фінансову підтримку та високий рівень інноваційного потенціалу.

Багатокритеріальний аналіз в Україні набуває особливого значення, оскільки дозволяє враховувати як традиційні фінансові показники, так і специфічні макроекономічні ризики. Наприклад, макроекономічні показники (вплив інфляції, девальвації гривні, рівень державного боргу); соціальні фактори (демографічна ситуація,

рівень безробіття в окремих галузях та нестача робочої сили через масову міграцію); енергетична стабільність (важливий критерій для підприємств в енергозалежних секторах).

SWOT-аналіз в контексті війни є ефективним інструментом українських підприємств при формуванні антикризових стратегій.

Сильні сторони (Strengths):

- Гнучкість малих і середніх підприємств.
- Високий рівень інноваційного потенціалу у сфері ІТ.

Слабкі сторони (Weaknesses):

- Висока залежність від зовнішніх ринків збуту.
- Інфраструктурні пошкодження через військові дії.

Можливості (Opportunities):

- Міжнародна фінансова допомога.
- Інвестиції у відновлення пошкодженої інфраструктури.

Загрози (Threats):

- Тривалий воєнний конфлікт.
- Нестабільність регуляторного середовища.

Для оцінки ризиків інвестування в Україну можуть бути використані сценарні методи, які враховують ймовірність ескалації конфлікту, глобальні економічні шоки та внутрішні макроекономічні тенденції.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Стаття містить аналіз сучасних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств, визначені тенденції їх адаптації до умов економічної турбулентності, зазначена специфіка оцінки інвестиційної привабливості підприємств України. Дослідженнями встановлено, що високу ефективність в умовах економічної турбулентності мають методи інтегрованого підходу, такі як багатокритеріальний аналіз, SWOT-аналіз, ризик-орієнтовані методи, сценарний аналіз та інноваційні методики. Виділено переваги та обмеження цих методів. Зокрема, багатокритеріальний аналіз забезпечує комплексну оцінку, а сценарний аналіз дозволяє враховувати широкий спектр макроекономічних ризиків.

В умовах війни росії проти України та перспектив постконфліктного відновлення українські підприємства потребують адаптивних моделей оцінки інвестиційної привабливості. Такі моделі повинні враховувати перманентні ризики градуєнтності інвестиційних потоків внаслідок точкових і суцільних руйнувань. Особливістю моделей є очікуване переформатування інвестиційних потоків у благодійну допомогу в умовах залежності інституціонального суб'єкта від зовнішньої допомоги та визнання об'єктивних інституційних обмежень. SWOT-аналіз, ризик-орієнтовані та інноваційні методи є актуальними для українських підприємств, особливо в секторах ІТ, агробізнесу та енергетики.

Дослідження факторів інвестиційної привабливості підприємств визначили комплекс критеріальних оцінок, однак фактор нестабільності економічного середовища є недостатньо дослідженим і, на думку ав-

торів, потребує розробки сучасних підходів до аналізу його впливу на інвестиційну привабливість підприємств. Таким чином, визначення місця і методів оцінки нестабільності економічного середовища у системі факторів відкриває перспективи для подальших розвідок, спрямованих на адаптацію існуючих методів до умов турбулентності сучасної світової і української економіки.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз багатовекторних змін у середовищі турбулентних ринкових процесів; на формалізацію впливу інноваційних стратегій на стійкість підприємств у кризових умовах (особливо у стратегічних галузях, таких як енергетика та ІТ); на розробку локалізованих адаптивних моделей оцінки інвестиційної привабливості українських підприємств, які враховуватимуть специфіку нестабільного економічного середовища в Україні, включаючи ризики війни, енергетичну кризу та вплив зовнішньої фінансової підтримки; на створення гнучких і адаптивних сценарних моделей, які враховуватимуть не лише економічні, але й соціальні та екологічні аспекти розвитку підприємств.

Література:

1. Погребняк А. Ю., Лопатюк В. С. (2023). Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут", (26), 79—83. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.26.2023.287411>
2. Simanjuntak, B., Alfredo, J. (2024). The Impact of Corporate Governance on Financial Performance. *International Journal of Strategic Accounting and Business Management*, 1 (1), 1—5. <https://instructbee.technolabs.co.id/index.php/instructbee/article/download/1/1>
3. Рудніченко Є., Корбут Д., Пілат В. (2024). Інституційне середовище функціонування промислових підприємств: адаптація до викликів сьогодення. *Development Service Industry Management*, (4), 262—268. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8\(40\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8(40))
4. Іванченко, І.В., Діденко, Л.В. (2024). Інвестиційний клімат України в умовах фінансової нестабільності. У: Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (с. 188—191). Мукачево: Вид-во МДУ. https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/збірник-тез-2024_фінанси.pdf#page=188
5. Малиновська, Ю. Б., Спиченко, С. П., Кульматицький, В. С., & Смолин, М. А. (2024). Стратегії залучення інвестицій для інноваційного розвитку малих та середніх підприємств. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, (12). <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/233>
6. Meijuan, X. (2024). Digital Transformation and Innovation Resilience in SRDI Enterprises. *Science and Technology Progress and Policy*, 21(24). <https://www.kjjb.org/EN/PDF/10.6049/kjjbydc.Q202407104>
7. Liu, B., Guo, R. (2024). Can the Development of E-Government Make Local Enterprises More Attractive to Foreign Capital? <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2024.102717>
8. Караван Н. А. (2024). Аналіз методик оцінювання інтегрального рівня інвестиційної привабливості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*, (4), 79—85. <https://doi.org/10.32702/23066814.2024.4.79>
9. Передерій, Т. (2024). Вдосконалення стратегічного механізму забезпечення сталого розвитку підприємства торгівлі на засадах антикризового управління. *Економіка та суспільство*, (4435). <https://economyand-society.in.ua/index.php/journal/article/view/4435>

References:

1. Pohrebniak, A. Y., & Lopatyk, V. S. (2023), "Evaluation of the investment attractiveness of an enterprise", vol. 26, pp. 79—83. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.26.2023.287411>
2. Simanjuntak, B., & Alfredo, J. (2024), "The impact of corporate governance on financial performance", *International Journal of Strategic Accounting and Business Management*, vol. 1 (1), pp. 1—5, Available at: <https://instructbee.technolabs.co.id/index.php/instructbee/article/download/1/1> (Accessed 15 Jan 2025).
3. Rudnichenko, Y., Korbut, D., & Pilat, V. (2024), "Institutional environment of industrial enterprises: adaptation to modern challenges", *Development Service Industry Management*, vol. 4, pp. 262—268. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8\(40\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8(40))
4. Ivanchenko, I. V., & Didenko, L. V. (2024), "Investment climate in Ukraine under financial instability", *Finansove rehuliuвання zrushen u ekonomitsi Ukrainy: zbirnyk tez dopovidei VII Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi Internet-konferentsii [Financial Regulation of Shifts in the Economy of Ukraine: Collection of Abstracts of the VII International Scientific and Practical Internet Conference]*, Vyd-vo MDU, Mukachevo, Ukraine, pp. 188—191, Available at: https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/збірник-тез-2024_фінанси.pdf#page=188 (Accessed 15 Jan 2025).
5. Malynovska, Y. B., Spichenko, S. P., Kulmatytskyi, V. S., & Smolyn, M. A. (2024), "Strategies for attracting investments for innovative development of small and medium enterprises", *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, vol. 12, Available at: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/233> (Accessed 15 Jan 2025).
6. Meijuan, X. (2024), "Digital transformation and innovation resilience in SRDI enterprises", *Science and Technology Progress and Policy*, vol.21(24), Available at: <https://www.kjjb.org/EN/PDF/10.6049/kjjbydc.Q202407104> (Accessed 15 Jan 2025).
7. Liu, B., & Guo, R. (2024), "Can the development of e-government make local enterprises more attractive to foreign capital?". <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2024.102717> Accessed 10 Jan 2025
8. Karavan, N. A. (2024), "Analysis of methods for assessing the integral level of investment attractiveness of an enterprise", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 4, pp. 79—85. <https://doi.org/10.32702/23066814.2024.4.79>
9. Perederii, T. (2024), "Improvement of the strategic mechanism for ensuring sustainable development of a trade enterprise based on crisis management", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 65, Available at: <https://economyand-society.in.ua/index.php/journal/article/view/4435> (Accessed 15 Jan 2025).

Стаття надійшла до редакції 20.01.2025 р.